

MEMÒRIA SOBRE L'ADQUISICIÓ D'UNA SELECCIÓ DE 12 FOTOGRAFIES DE L'OBRA DE L'ARTISTA MANEL ARMENGOL, REALITZADES ENTRE 1976 I 1980, DINTRE DEL PLA NACIONAL DE FOTOGRAFIA

El senyor Manuel Armengol Cervera, ha ofert al Departament de Cultura les fotografies següents:

Objecte: Fotografia.

Títol: *Fotografies 1976 - 1980* (selecció de 12 fotografies).

Autor: Manel Armengol

Datació: 1976–1980 (dates de creació); tiratges 2003, 2008 i 2025 (segons obra).

Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni (paper baritat).

Mesures: 30 × 40 cm aprox

Historia i context de l'obra

La selecció de 12 fotografies de Manel Armengol són una representació de la seva trajectòria com a fotògraf, en concret la seva etapa que comprèn entre el 1976 i el 1980.

Manel Armengol (Badalona, 1949), reconegut fotògraf i periodista, va desenvolupar una tasca fonamental com a cronista gràfic dels darrers anys del franquisme i dels primers temps de la democràcia. Va estudiar periodisme al CIC Barcelona i va treballar com a tal en diversos mitjans de comunicació fins al 1976, any en què se centra completament en el fotoperiodisme.

Va ser aquest mateix any, en ple moment de transició política del franquisme cap a la democràcia, quan va realitzar el cèlebre reportatge de la càrrega policial contra la manifestació pacífica organitzada per l'Assemblea de Catalunya el dia 1 de febrer de 1976; fotografies que van ser publicades a diaris i revistes dels Estats Units i Europa (*Paris-Match*, *The New York Times*, *Newsweek*, *Le Nouvel Observateur*, *News Reporter*, *Der Spiegel*, etc) i gràcies a les quals Armengol va ser guardonat amb el Premi Nacional de Fotografia de la revista Flash-Foto, i que actualment formen part de la col·lecció de Catalunya.

Durant l'etapa del 1976 al 1979 Armengol va ser reconegut com un fotoperiodista de prestigi i va ser enviat especial per a diversos mitjans a països d'Orient, d'Amèrica i del Nord d'Àfrica. Ambients populars, escenes de carrers o imatges de la vida quotidiana de les persones, que es barregen amb imatges violentes i enèrgiques, de manifestacions, revoltes i canvis socials radicals del moment, van ser el resultat d'aquella etapa. És per això que les seves obres tenen molta importància per entendre la societat més contemporània, la crònica d'un moment que va marcar l'inici d'una nova etapa històrica.

A principis dels 80, un greu accident el va obligar a retirar-se de l'activitat periodística d'actualitat iniciant una exploració en fotografies nocturnes de llarga exposició; evocació de l'impacte místic i filosòfic en què es va submergir a l'etapa de convalescència del seu accident. Més tard, a principis dels 90 (encara que ja s'havia estès la fotografia digital) tornarà a l'ús de la pel·lícula analògica en blanc i negre per acostar-se a la natura a través de sèries com a *Elements*, *Terrae*, i *Herbarium*, temàtica que continuarà desenvolupant al llarg de gairebé tres dècades.

De manera intermitent, també va compaginar la seva activitat de fotògraf amb la de docent a la Universitat Pompeu Fabra i la Universitat Autònoma de Barcelona. Els seus treballs han estat exposats a ciutats espanyoles com Madrid, Barcelona o València, però també a ciutats d'Alemanya, França, Veneçuela o Japó i formen part de col·leccions públiques i privades internacionals com les del Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia (Madrid), Museu Nacional d'Art de Catalunya (Barcelona), Patrimonio Nacional (Madrid), Fundació Banc Spiritu Santo (Lisboa), Itoh Collection (Tòquio), Taniguchi Collection (Tòquio), DLK Collection (New York), MACBA (Barcelona), Fundació Fotoclectania (Barcelona), o Fundació Vilacasas (Barcelona).

Entre les nombroses publicacions realitzades, val la pena destacar: *El jardí dels guerrers* de 1987, *Voices of water*, *Memories of Winds* del 2001 i *Herbarium* del 2007, *Terrae* del 2009, *Pintades* del 2023.

El seu treball, sovint censurat a l'Estat espanyol, va adquirir projecció internacional a través de la seva col·laboració amb l'agència CIS i publicacions estrangeres, especialment després de l'impacte de la seva cobertura de la càrrega policial contra una manifestació pacífica a Barcelona l'any 1976 —imatges que van donar la volta al món i que li van valer el premi de la revista *Flash-Foto*.

Les imatges que es proposen recullen amb una mirada sensible, crítica i valenta episodis significatius d'aquell període: concentracions feministes, accions reivindicatives, protestes socials i retrats de la immigració a Catalunya. Aquest corpus fotogràfic permet traçar una narrativa visual complexa i matisada del paper dels moviments socials en la transformació democràtica del país, amb una atenció especial al protagonisme de les dones i a la lluita pels drets civils.

A les col·leccions públiques ja hi ha obra de l'artista i aquest conjunt complementaria l'obra d'aquest autor dins de la Col·lecció Nacional. Aquestes obres permeten representar visualment una memòria col·lectiva sovint invisibilitzada: la de les lluites socials, feministes i veïnals durant la Transició, així com altres temes importants com ara la immigració.

La incorporació d'aquestes fotografies al fons públic és una acció necessària per salvaguardar la memòria històrica i donar visibilitat a una obra fotogràfica de primer ordre, tant en l'àmbit nacional com internacional. La mirada de Manel Armengol, compromesa i de gran potència narrativa, ofereix una documentació única sobre aquell moment de canvi profund, i resulta essencial per comprendre la construcció de la democràcia contemporània des de la base ciutadana.

Atès l'interès de la selecció, es creu convenient adquirir-la per tal que passi a formar part del fons patrimonial de la Generalitat de Catalunya. L'adquisició compta amb l'informe favorable de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya, així com el seu preu, que es pot considerar del tot raonable.

Fitxa tècnica de les obres

Títol: *Honor, raza, justícia* (Església dels Desemparats, València)

Datació: 1979 (tiratge 2003)

Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni. N° d'edició 3

Mesures: 25,2 x 37,6 cm (imatge); 29 x 40 cm (suport)

Signada. Única còpia romanent d'autor.

Títol: *Festival de la dona* (Paraninfo Universitat de Barcelona)

Datació: 1976 (tiratge 2003)

Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni. N° d'edició 2

Mesures: 24,7 x 37 cm (imatge); 27 x 40 cm (suport)

Signada. Única còpia romanent d'autor.

Títol: *Los pecados...* (Gran Via, Barcelona)

Datació: 1976 (tiratge 2003)

Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni. N° d'edició 1

Mesures: 24,6 x 37 cm (imatge); 28 x 39,8 cm (suport)

Signada. Única còpia romanent d'autor.

Títol: *Roba estesa sobre el Carmel*
(Barri d'El Carmel, Barcelona)

Datació: 1976 (tiratge 2008) Edició 9.

Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni. N° d'edició 9

Mesures: 25,8 x 37 cm (imatge); 28,3 x 39,8 cm (suport)

Signada. Única còpia romanent d'autor.

Títol: *Jo també, manifestació contra Judici per adulteri* (Jutjats, Arc de Triomf, Barcelona)

Datació: 1976 (tiratge 2008)

Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni. N° d'edició 3

Mesures: 24,5 x 37 cm (imatge); 27 x 39,8 cm (suport)

Signada. Única còpia romanent d'autor.

Títol: *Immigrants al cafè de l'òpera*
(Cafè de l'Òpera, Rambles, Barcelona)

Datació: 1977 (tiratge 2003)

Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni. N° d'edició 2

Mesures: 24,5 x 37 cm (imatge); 27 x 40 cm (suport)

Signada. Única còpia romanent d'autor.

Títol: *Nen menjant un gelat* (Barri Llefia, Badalona)

Datació: 1979 (tiratge 2003)

Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni

Mesures: 24,5 x 37,2 cm (imatge); 27 x 39,5 cm (suport)

Signada

Títol: *Immigrant, ò emigrant?* (Les Rambles/C. Carme, Badalona)
Datació: 1978 (tiratge 2003) Edició 2
Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni. N° d'edició 2
Mesures: 37,4 x 24,8 cm (imatge); 49,9 x 27,3 cm (suport)
Signada

Títol: *Per tu lluitem* (Manifestació feminista contra les violacions, Rambla de Catalunya, Barcelona)
Datació: 1977 (tiratge 2025)
Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni
Mesures: 30 x 40 cm
Signada

Títol: *Manifestació feminista contra violacions* (Rambla de Catalunya, Barcelona)
Datació: 1977 (tiratge 2025)
Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni
Mesures: 30 x 40 cm
Signada

Títol: *Federica Montseny, líder històrica de la CNT* (Miting de la CNT a Montjuïc, Barcelona, juliol 1977)
Datació: 1977 (tiratge 2025)
Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni
Mesures: 30 x 40 cm

Títol: *Valla publicitaria intervenida por los vecinos* (La Verneda Alta, Barcelona, estiu 1976)
Datació: 1976 (tiratge 2025)
Tècnica: Gelatina de plata amb bany al seleni
Mesures: 30 x 40 cm

